Кара ??м ак. Шушы капма-каршы т?сл?р гомер буе безне? бел?н. ?г?р си?а р?х?т, син б?хетле яки у?ыш сине? бел?н ик?н, озакламый сине? тормышы?да б?хетсез ??м авыр к?нн?р башлана. ?йтерсе? л?, сине? гомере? - каралы-аклы полоса. Беркем д? бу д?ньяда гел б?хетле ??м бер кайгысыз гына яш?ми, ч?нки барыбер ул ак полоса карага алмаша. Б?хет т?шенч?сен ??ркем ?зенч? а?лый. Б?хетле яш?? ?чен, кемдер акча тели, кемг?дер гаил? кир?к, ? кайбер??л?р с?лам?тлекне ?стен куялар.   С?з д? юк, б?хетле тормыш ?чен боларны? барысы да кир?к. Л?кин, минемч?, б?хетле тормышны? нигезе - с?лам?тлек. Бары тик с?лам?т булса? гына, байлыкка ??м у?ышка ирешерг? м?мкин. Л?кин байлык та, с?лам?т булу да ??м б?хетле гаил? т?з? д? ?зе?н?н тора. Ч?нки ??р кеше ?з язмышына ?зе ху?а, ??м нинди тормышта яш?ве д? бары тик кешене? ?зенн?н тора. Шулай итеп, с?зем кеше ??м с?лам?тлек сакчысы турында.
Билгеле булганча, с?лам?тлек к?не 1948 елдан бирле ??р елны билгел?п ?тел?. Быел ул кан басымы, й?р?к-кан тамыры авыруларына багышлана. Шул у?айдан Саранск ш???ренд? ГБУЗ РМ “РКБ № 4» базасында Региональ к?п тамырлы (сосудистый) ?з?генд? ?з тормышын докторлык эше бел?н б?йл?г?н Эльвира Рафик кызы Ярмина “Юлдаш” газетасы журналисты бел?н элемт?д? иде. ??г?м?без болайрак башланым китте:
– Матбугатта кан басымы, й?р?к бел?н б?йле авыруларны? елдан-ел “яш?р?ен?” басым ясыйлар, бу шулаймы?
– ?йе. Со?гы ун елда инфаркт ??м инсульт шактый “яш?рде”, ягъни алар х?зер урта яшьт?гел?рд? ген? т?гел, ? 20-30 яшьлекл?рд? д? еш к?з?тел?. К?пт?н т?гел 26 яшьлек егет т? м?р???гать итте. Аны? диагнозы - баш мие артерияl?рене? ялган аневриясе (яхшы сыйфатлы шеш). Бу очракта алдан диагностикалау аркасында д?рес д?валау тиз савыгуга китер?, авыр операциял?рд?н саклап кала. Авыруны диагностикалау б?ген беренче планда тора, ч?нки кан тамырлары авыруларыны? к?бесе тумыштан кил?. Шу?а вакытында тиеш диагноз кую кешене? кил?ч?ген билгели.
- Эльвира Рафиковна, эшегез бел?н якынрак таныштырсагыз иде?
- Белг?небезч?, безне? Региональ к?п тамырлы ?з?к 2010нчы елны югары технологик медицина ?и?азлары, шул ис?пт?н компьютер томографлары булган навигацион нейрохирургия операцион блогы, я?а тал?пл?рг? ?авап кайтарган ультратавыш системалары, ангиографик комплексы – барысы да сосудлар Программасын тормышка ашыру аркасында булдырылды. ?з?к Европа стандартларына туры килг?н заманча

?и?азлар бел?н т?эмин ителг?н. Биред? компьютер ??м магнит-резонанс томографы ?.б. я?а ?и?азлар да бар, шулай ук зур лаборатория, к?чле диагностика патологоанатомия б?лекл?ре эшли. Бу ыгы-зыгылы заманда авыр х?лл?рг? юлыгучыларга мондый ?з?кне? булуы бик т? кир?к. Кайвакыт кеше тормышын бер минут та х?л итеп куя. Шундый ?з?кне х?рм?тле белгеч Дмитрий Алексеевич Амелькин ?ит?кли. Авыруларга – д?валану, хезм?тк?рл?рг? - д?валау ?чен барлык у?ай шартларны тудыра ул.

- ?леге авыруларны? со?гы вакытта аеруча колач алуын ничек а?латыр идегез, с?б?пл?ре н?рс?д??

- ?йе, мин ген? д? к?нен? 25-30га якын пациентны? й?р?к-кан тамыры авырулыларын ультратавыш бел?н диагностикалауны ?тк?р?м. С?б?пл?рен? тукталсак - барсы да яш?? р?вешебезг? б?йле. Шул ук контрольсез калган икътисади ?сеш т?, тир?-мохитне? пычрануы, озон катламы ?имерел?, урманнарны? юкка чыгуы,

халыкны? тормыш х?ле, т?м?ке тарту, эч?челек кебек начар гад?тл?р, бер-беребезг? игътибарсызлык, с?лам?тлекк? “т?кереп карау”, аз х?р?к?тл?н?, симезлек, тормыш тудырган стресслар ... – сих?тлекк? зыян салучы факторларны шактый санарга булыр иде. Инсультка килг?нд?, тагы бер тапкыр кис?теп куям - ирт? стадиясенд?, кискен фазасында м?мкин кад?р кыска вакыт эченд? бу ?з?кк? илтеп ?иткерг?нд? кешене? гомере ген? саклап калынмый, ? тулы канлы тормышка кайту м?мкинлеге д? берм?-бер арта. ?мма авыру 4-5 с?гать эченд? ?з?кк? илтеп ?иткерелми ик?н, аннан со? инде аны анда алып кил?не? м?гън?се д? калмый, со? була... Шу?а к?р? д? ультратавыш аркылы авыруны д?рес диагностикалау кир?к. Мин профессионал белгечл?р Емелина Ольга Петровна ??м яшь кен? булса да х?рм?т яулаган Олег Евгеньевич Зауралов бел?н ки??шл?шеп эшлибез.

- Эшегезд? очраган авырлыклар бел?н уртаклашыр идегез, Эльвира ханым.

- Мин кан тамырлары буенча ультратавыш тикшер?л?рен ?тк?рг?н пациенлар соралуы буенча эч, почкаларны да тикшер?м – мен? монсы башта авыррак иде, х?зер тагы башка органнарны да диагностикаларга иял?штем.

- Эльвира Рафик кызы, сезне эшт? д? х?рм?тлил?р, гаил?гезд? д? у?ган ху?абик?, кызыгыз Алинагызга да тиешле т?рбия бир?сез, аспирантурада да укыйсыз дип бел?м, ??р ел бер?р илд? булып кайтырга да булдырасыз. Ничек со? барысына да ?лгер?сез?

- Барлык эшне уртаклашып башкарганга ?лгер?м: тормыш ипт?шем, ?ти-?нил?ребез ярд?м ит?л?р, зур р?хм?т; шу?а б?хетем тулы.

Наил? Насырова